

*Sociaal advocaat blij verrast met solidariteit
grote kantoren*

‘De rechtshulp is nog niet gered’

Theda Boersema is sociaal advocaat in Maassluis en een van de initiatiefnemers van het protest tegen de bezuinigingen op de gefinancierde rechtshulp. Met Red de rechtshulp wist zij door te dringen tot het hart van de beroepsgroep die zij nog steeds als één en ondeelbaar beschouwt.

‘Ik heb echt solidariteit ervaren.’

‘Ik heb
behoefte
aan
menselijk
contact’

zichzelf strijden. De keuze voor deze, ook vaak emotionele zaken is een bewuste’, zegt Boersema. ‘Ik heb behoefte aan menselijk contact.’

€ 15 bruto per uur

Boersema houdt kantoor in een mooi grachtenpandje in Maassluis. Samen met Saskia Dikkers, die in Vlaardingen werkt, deelt ze een kostenmaatschap. ‘We hebben onze eigen omzet, maar we delen drie secretaresses, spelen zaken aan elkaar door en geven elkaar feedback. Dat is belangrijk in dit vak. Je hebt een spiegel nodig.’ De praktijk loopt goed, zegt Boersema, maar het is hard werken. De sociale advocatuur is bepaald geen vetpot. ‘Er bestaat een volkomen verkeerd beeld van de advocatuur. Ik heb elke week wel een cliënt die grapt dat hij ook advocaat had moeten worden om slapend rijk te worden van andermans problemen.’ Om dit negatieve beeld te keren, schreef Boersema vorig jaar een brief aan de

staatssecretaris en de vaste Kamercommissie van justitie. Daarin berekende zij aan de hand van een aantal voorbeelden hoeveel tijd ze gemiddeld kwijt was aan zaken en hoeveel ze daarvoor kreeg. In sommige zaken hield ze € 15 bruto per uur over. ‘Als een kind uit huis is geplaatst moet je veel reizen’, verklaart Boersema nuchter haar berekening. ‘Je doet er allemaal dingen bij, kijken of er geen alternatieve hulpverlening is, bellen met school, ouders, dat kost gewoon tijd. Maar het is je taak.’ Per zaak krijgt Boersema een vaste vergoeding, ongeacht het aantal uren dat ze kwijt is. Een toevoeging voor een zogeheten bewerkelijke zaak heeft ze al jaren niet meer aangevraagd. Teveel gedoe. ‘Ik denk dat ik in de zestien jaar dat ik nu advocaat ben drie keer een bewerkelijke zaak toegewezen heb gekregen. In al die andere zaken ben ik gehouden aan het vaste tarief. Terwijl ik nooit tegen een cliënt zal zeggen: “mevrouw, ik heb nu zo uur aan uw zaak gewerkt, meer krijg ik er niet voor betaald, dus ik stop ermee”. Zo werkt het niet.’

Mensen zijn zo lauw

De staatssecretaris reageerde niet op haar brief, maar Lotje van den Puttelaar, lid van de Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten wel. Dat leidde uiteindelijk tot de actie Red de rechtshulp, die uitmondde in een demonstratie in toga, vlak voor de behandeling van de bezuinigingsplannen. Het hielp. Albayrak moest haar taakstelling anders invullen van de Kamer. Boersema kijkt met verbazing terug op de actie. ‘Ik vond het raar dat er uiteindelijk maar zo weinig mensen in actie zijn gekomen, terwijl er zoveel mensen in die toevoegingspraktijk werken. Je hoeft niet allemaal te demonstreren, maar je kunt wel een petitie op internet tekenen. Mensen zijn zo lauw. Ik was overigens wel blij verrast met de reacties van veel commerciële kantoren die advertentieruimte hebben gekocht om hun zorgen kenbaar te maken. Ik heb echt solidariteit ervaren. Daaruit blijkt maatschap-

pelijke betrokkenheid. Natuurlijk zijn de verschillen in de advocatuur heel groot, maar toch geloof ik in één Orde. Ik ervaar die verschillen ook niet als storend. Ik vind dat er bij de plaatselijke en landelijke Orde veel sociaal bewogen mensen werken en we vechten met z'n allen voor wat belangrijk is. En dan maakt het niet uit of je een commerciële praktijk of een toevoegingspraktijk voert, de basiswaarden horen we allemaal te delen.'

Prikkel tegen procederen

Succesvol wil ze de actie Red de rechtshulp niet noemen. Weliswaar is de directe bedreiging afgewend, maar de taakstelling blijft overeind. De pijn wordt alleen iets anders verdeeld. 'Ik vind het heel jammer dat Albayrak niet bewust heeft gekeken naar wat er in de gefinancierde rechtshulp echt kan worden veranderd', zegt Boersema. 'Ik vind bijvoorbeeld dat je ook in de toevoegingspraktijk meer met kostenveroordelingen zou kunnen doen. Mensen die op toevoeging procederen, mogen best een prikkel hebben om niet koste wat kost door te procederen.' Ook in jeugdstrafrecht valt nog wel wat te halen, denkt de sociaal advocaat. 'Ik zie momenteel de meest krankzinnige dingen voorbij komen. Kinderen van 12 die elkaar wat heen en weer duwen, er valt er één, een tand door de lip, de ouders doen aangifte en de officier van justitie eist een taakstraf. Dat vind ik van de zotte. Wat kost dat wel niet? Zo'n kind krijgt een advocaat, er wordt een officier vrijgemaakt, kind huilt, moeder huilt, oma huilt, dat levert allemaal maatschappelijke kosten op.' In de jeugdzorg ten slotte ziet Boersema dat er schrijnende fouten worden gemaakt die de kosten van gefinancierde rechtshulp onnodig opdrijven. 'Jeugdzorg maakt vreselijk veel fouten, waardoor heel veel zaken eindeloos worden aangehouden. Of ze komen niet opdagen, of de stukken zijn niet klaar en dus kun je de volgende week weer naar de rechtbank. Dat moet allemaal worden betaald. Daar zou de overheid zelf best creatiever naar kunnen kijken.'

Piketpalen van de wet

Het idee dat er meer zaken met mediation en andere vormen van alternatieve geschillenbeslechting kunnen worden afgedaan, wijst Boersema van de hand. De staatssecretaris vergeet volgens haar dat advoca-

ten een belangrijke rol spelen bij de rechtsvorming. Als voorbeeld verwijst ze weer naar de jeugdzorg. 'Wij hebben eind vorig jaar een brandbrief over de kwaliteit van de jeugdzorg geschreven die veel impact heeft. Als advocaat ben je daar bij uitstek voor geschikt, je kent de wet, je kunt kritisch zijn, en soms leidt dat ertoe dat een wet wordt veranderd. De staatssecretaris is een groot voorstander van mediation, maar bij bemiddeling wordt er nooit meer kritisch gekeken naar de regels, of die nog bij het tijdsbeeld passen. Dat vind ik een heel belangrijke taak van advocaten. Bovendien is niet ieder conflict geschikt voor bemiddeling, want soms is het goed als een rechter de knopen doorhakt. De piketpalen van de wet moeten wel worden geslagen.'

Generatiekloof

De sociale advocatuur blijft in de toekomst kwetsbaar, benadrukt Boersema. Ze is bang dat er een generatiekloof ontstaat in het vak. 'Toen ik begon, was er nauwelijks werk, je moest aanpakken was er was. De generatie na mij is verwend, wil meteen parttime werken en een leaseauto. Die generatie zal niet zo snel kiezen voor dit vak en dat betekent dat er een generatiekloof dreigt. De recessie is wat dat betreft zo slecht niet, ze zet mensen met beide benen op de grond. We hoeven niet elk jaar een nieuwe auto. Ik woon prachtig hoor, maar ik draai er wel mijn uren voor. Ik hoop dat de maatschappelijke betrokkenheid weer wat groter wordt.' Kan de Orde daartoe bijdragen? Dat heeft ze de afgelopen maanden wel gedaan, vindt Boersema. 'De deken laat zien dat hij ervan doordrongen is hoe belangrijk de sociale advocatuur is voor het vak. En ik zie ook advocaten die jarenlang aan de Zuidas hebben gewerkt hun kantoor verlaten om voor zichzelf te beginnen. Geluk zit niet in geld. Misschien dringt dat besef nu weer wat meer door.' <<<